

# SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.  
V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.  
Posamezne številke veljajo 7 kr.  
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semenške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja tristoletna peti-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izven nedelje in praznike, ob 1/26. uri popoldne.

Štev. 12.

V Ljubljani, v ponedeljek 17. januarja 1887.

Letnik XV.

## Poročilo finančnega odseka zadevajoče končno uravnanje minima priklade na neposredni davek za zemljišno-odvezni zaklad.

Visoki deželni zbor!

V svojih poročilih z dne 24. decembra 1885, priloga 48, 7. januarja 1886, priloga 66, in 10. januarja 1886, priloga 77, predlagal je finančni odsek v zadnjem zasedanju kranjskega deželnega zbora:

„Deželnemu odboru se nalaga, ter se pooblaščuje, da s c. kr. vlado predruženje dogovora z dne 29. aprila 1876 (zak. z dne 8. majnika 1876, drž. zak. št. 72) gledé končnega uravnanja minima priklade na neposredne davke za zemljišno-odvezni zaklad tako pogodi in sklene, da se oni s 15% na polni predpis vseh neposrednih davkov pri obveljanju določbe ustanovi, da ostane tudi v prihodnje predruženje tega minima odvisno od slučajne spremenitve splošnih merodajnih dačnih postavkov.

Deželnemu odboru se na to nalaga, ter se pooblaščuje, da zadobi pritrjenje visokega državnega zastopstva in Najvišjo sankcijo za to sklenjeno priklado na neposredni davek.“

Koji predlog je deželni zbor kranjski odobril v svoji seji dne 19. januarja 1886.

Deželni odbor je izročil ta sklep z dopisom od 17. februarja 1886, št. 1197, c. kr. vladi, da mu pridobi pritrjenje državnega zastopstva in Najvišjo sankcijo.

Vsled v poročilu deželnega odbora z dne 27. novembra 1886, priloga 25, tiskane note c. kr. deželne vlade z dne 24. septembra 1886, št. 2959, je finančni minister odklonil, da bi na podlagi zgorajšnjega sklepa od 19. januarja 1886 stavil v državnem zboru kak predlog, — „češ, on ostane pri zahtevi, da se pri vstanovitvi minimalne izmere plačevanja priklad na neposredne davke za zemljišno-odvezni zaklad ne mere iti pod 16%.“

Deželni odbor je moral tedaj vsled te odklonitve še enkrat seči po svojem lanskem poročilu ter predlagati ustanovitev minima s 16% na polni predpis vseh neposrednih davkov.

Kar se tiče pravnega vprašanja, more se finančni odsek ravno tako malo strinjati z razpravami deželnega odbora, kakor priznavati, da so razlogi finančnega ministra pravcati.

Stališče finančnega odseka v tem vprašanju je isto, kakor lansko leto, in bistveno je k temu pripomogla tudi okoliščina, da c. kr. finančno ministerstvo niti poskusilo ni, ovreči razloge, koje je navel deželni zbor.

C. kr. finančno ministerstvo se drži namreč dosedanje navade, po kateri se je za zemljišno-odvezni zaklad 16% priklada na neposredne davke preliminaroval in pobiralo, med tem, ko je finančnemu odseku toliko manj mogoče prezreti pravno stanje, ki se je z dogovorom od 29. aprila 1876 med državno upravo in deželo ustanovilo, ker se gré pri tem vprašanju za trajajočo obvezo na daljšo vrsto let.

Finančnemu odseku se zdi odveč, da bi še enkrat ponavljal tolikokrat izraženo tožbo o preveliki obložitvi dežele z nakladami, ter jedino le naglašala, da se dežela kranjska po zgorajšnjem dogovoru ni zavezala k določenemu, s številkami ustanovljenemu plačilu, temveč le k svoti, ki se po vsakokratni dačni podlagi spreminja.

Ta prikladna svota se je pogodbeno določila z najmanj 20% na neposredne davke s tretjinsko priklado vred.

Ker se je pa od l. 1881 prikladna podlaga na polni predpis neposrednih davkov razširila, se gré v predležečem slučaju jedino le za to, da se določi, kateri odstotni davek polnega predpisa na neposredni davek da je primeren nekdanjim pogodbenim 20% na neposredni davek s tretjinsko priklado vred. Že tukaj moramo kazati na neko okoliščino, kateri deželni odbor in tudi finančno ministerstvo kaj rada v tem vprašanju posebno važnost dajeta.

Sklicujeta se namreč vedno in vedno na ono določbo dogovora, ktera govori o zvišanju stipulovanih priklad po merilu naraščajoče deželne dačne zmognosti.

Toda s tem še ne moremo danes računati, ker po priloženem izkazu, kojega številke je podal računski oddelek c. kr. finančnega ravnateljstva, ta slučaj še ni nastopil, kajti po tem more se s sigurnostjo trditi, da je deželna dačna zmognost od l. 1876 do danes ostala stacionarna, ako se ni celó zmanjšala.

Vse to navedši rešit moremo pogodbenim potom

to nalogo le tako, ako od celega predpisa neposrednih davkov v letih 1876 do 1880 oni odstotni stavek izračunimo, ki je 20% na neposredne davke s tretjinsko priklado vred jednak ali vsaj najbližji.

V tem oziru daje nam priloženi izkaz, kojega številke, da še jedenpot izrečno naglašamo, nam je podal računski oddelek c. kr. finančnega ravnateljstva in ki so toraj avtentične, popolno jasnost.

Po tem izkazu znašalo je 16% na polni predpis (izračunjen po istinitem vspehu) za leta 1876 do 1880 na leto povprek 234.713 gld., toraj v primeri s povprečnim zneskom 20% na ordinarij s tretjinsko priklado vred v znesku 224.762 gld., kakor je v izkazu priloge 25 naveden, za 9951 gld. višje.

S tem je pač nasproti vsakemu ugovarjanju dokazano, da 20% neposrednih davkov s tretjinsko priklado vred niso jednaki ali jednake vrednosti s 16% na polni predpis neposrednih davkov, temveč da zadnji prve za 9951 gld., toraj za 2/3% presežajo.

Z ozirom na pogodbeno določbo, po kateri se imajo v pokritje potrebščine zemljišno-odveznega zaklada za dōbo izrebovanja zemljišno-odveznih obligacij in tudi še pozneje, dokler je še kak erarijalen dolg zemljišno-odveznega zaklada, vsako leto dačne priklade, in sicer za neposredne davke s tretjinsko priklado vred pobirati najmanj v izmeri 20 odstotkov, ne more zahtevati državna uprava s pravnega stališča ustanovitve 16%ne priklade na polni predpis neposrednih davkov kot jednake vrednosti za 20%no priklado na neposredne davke s tretjinsko priklado vred, ker bi to, kakor smo dokazali, obsežalo predruženje dogovora, vsled kojega bi se jeden kompascient v korist drugega preveč obremenil.

Ako se kaže na to, da vprašani 16% danes (t. j. od l. 1881—1886) niso več primerni nekdanjim (t. j. od l. 1876—1880) 20%, da dajejo marveč manjši dohodek od onih, naglašati je treba, da morejo pač 20% od danes tudi manj vspeha imeti od nekdanjih, čemur je vzrok ta, da je povprečno skupno plačevanje davkov v znesku 1.466.954 gld., v letih 1876 do 1880 palo na 1.358.826 gld., v letih 1881 do 1885 vsled zmanjšanja zemljišnega davka

## LISTEK.

### „Pro Slavia“ ali nekaj o beneških Slovencih.

(Dalje.)

III. Gospodarstveni napredek namenjen beneški Sloveniji, pa italijanska ljubezen do tiste; duhovnije slovenske; nekteri pregovori; epizoda iz l. 1848 in grda persiflaža.

Da bi Italija dosihmal v gospodarsko-gmotnem smislu zanemarjeno slovensko Benečijo bolj na-se priklenila in da bi laglje svoje pridelke prodajala, jim obeta g. Pacifico Valussi (brat tridentinskega nadškofa in vredn. „Giornale di Udine“), da jim hoče Italija pomagati delati ceste v njih hrib in v svojem času tudi železnico. (!) Tako bodo laglje izvaževali svoje pridelke v Čevdat in Videm na trg, posebno

sadja, vina, drva, (tih Lahi zló potrebujejo.) oglje, maslo, sir in živino. Da se jim bodo pa ti pridelki za trgovino zboljšali in namnožili njih blagostanje, jim hoče mati Italija (prav za prav mačeha), napraviti zadevno kmetijsko šolo, se vé da v neogibnem italijanskem jeziku, kakor jim množijo od leta do leta ljudske šole izključljivo v tem jeziku. Poslušaj čitatelj čudno logiko — popolnoma nasprotno smislu „Slavia italiana“ g. Podreke — ki se tako glasi v onem „klicu na pomoč“ poplavljenim krajem: „Mi toraj, kakor jih (beneške Slovence!) držimo za Italijane, kakor se oni same sebe smatrajo za takšne, . . . in oni imajo tudi korist od tega, da se za takšne imajo, tako imamo za takšne tudi ono malo število Slovencev, bivajočih tostran planin (julijskih). Zato pa ne bomo mi nič počenjali, (kako hinavsko!) da bi oni pozabili govoriti jezik, s katerim oni ob-

\*) Mar naj bi ga jim izdrli z željustjo vred? Kaj bi nek rekli avstrijski Lahi, ako bi z njimi Avstrija na enaki način postopala? To je pač ogromna bedastoča! Pis.

čujejo z ljudstvom njim podobnim onstran planin, in kateri niso v naši hiši; ali mi bomo vedeli, kakor oni to sami vedó, da jim delamo bistveno (!) dobrotljivost, z ustanovo učiteljske italijanske šole v Špetru ob Nadiži, v ktero hodijo prostovoljno (!) njih prihodnje učiteljice, kakor hodijo drugi njih sinovi prostovoljno (?) v šole v Čevdat in v Videm. In kakor skrbimo (po kukoviče!), da bi jih storili deležne jezika in omike italijanske, po katerih zmorejo občevati z njih omikanim narodom, tako se bomo lotili pospeševati njih kmetijsko in gospodarsko napredovanje, ki jim bode služilo v zboljšanje njih razmer, ter tako bomo storili, da bodo oni ljubili tisto veliko (!) italijansko domovino, ktera jih je sprejela v svojem času za svoje in ktera jim je dala zdaj svobodo! Učili se bodo (v italijanskih šolah!) zboljševati vinorejo, živinorejo itd., ustanovili jim bomo ljudske posojilnice in vse kar spada v njih blagostanje itd.!”

Zares zlata dōba se bliža beneški Sloveniji!



na Kranjskem, koje je provzročilo uravnanje zemljišnega davka, kar pa razmerja nikakor ne ruši, lda 16% polnega plačevanja davkov dajejo več dohodka kakor 20% od ordinarija s tretjinsko priklado vred.

Ta manjši dohodek se more pa toliko manj v poštrev jemati, ker državni upravi sami ni prišlo na misel, da bi se zaradi tega potezala n. pr. za predrugačenje pogodbe pri 20% prikladi na užituinski davek, akoravno se je tudi ta od 71.356 gl. l. 1884 znižal na 64.795 gl. l. 1887.

Pri temeljiti presoji razloženega pravnega stališča in polni oceni pogodbene stipulacije ne more toraj nikakor državna uprava sama svoje zahteve smatrati za zakonito opravičeno.

Pri tem moramo pa še neko okoliščino omenjati: Do leta 1878 stavl se je v proračun zemljišno-odveznega zaklada v rubriki potrebščina znesek 10.000 gl. za preskrbovanje zemljišno-odveznih opravil deželnega urada, in jednaki znesek v proračunu deželnega zaklada v rubriki pokritje.

Ta stavka opustila sta se z letom 1879 brez dokazljivega vzroka, akoravno ju je državna uprava vedno priznavala, in nikdar ni silila na to, da se izbrišeta. Posledica temu koraku bila je ta, da je imela državna uprava od leta 1879 vsako leto za 10.000 gl. manj dajati obrestljivih državnih posojil.

Okoliščina, da je dežela državni zaklad tako prostovoljno razbremenila, sme se gotovo posebno naglašati v trenutku, ko se državna uprava poteza za predrugačenje dogovora, ki bi trajajoče večje obremenjenje dežele provzročevalo.

Da se je od leta 1881 do danes 16% na priklada na polni predpis neposrednih davkov pobirala in da se brez nujnega vzroka zgorajšnjih 10.000 gl. ni več vsprejemalo v proračun zemljišno-odveznega zaklada, izviralo je iz pomot, vsled katerih pa gotovo še ni navstala za državno upravo nobena pravica.

Kakor dokazano, ne izvirajo manjši dohodki zemljišno-odveznih priklad iz znižanja od dežele prevzetih plačil, temveč jedino le iz tega, ker je dačno-prikladna podlaga manjša postala, ktera okoliščina pa ne more imeti nikakoršnega vpliva na pravni obstanek pogodbenih stipulacij.

Ne more se toraj o tem govoriti, da se hoče dežela, ker ne priznava, da je 16% na polni predpis neposrednih davkov jednake vrednosti s 20% na neposrednje davke s tretjinsko priklado vred, odtegniti svojim pogodbenim dolžnostim.

Ker se je pa gosp. vladni zastopnik v finančnem odseku odločno izrazil, da bi c. kr. finančno ministerstvo ne bilo v nobenem slučaju voljno spuščati se v ustanovljenje odstotnega minima priklad na neposrednje davke pod 16%, pretil bi deželi, ko bi hotela ostati pri razsnovanem pravnem stališči ter ga konsekvntno izvršiti, z državno upravo razpor, ki bi bil le pri prevladajoči financijelni koristi v interesu dežele.

Vsled znižanja minima na 15% imela bi dežela blizo za 14.000 gl. vsako leto manj priklad na neposrednje davke pobirati, kar bi povzročevalo, da bi morala državna uprava za ta znesek več s 5% obrestljivih državnih posojil dajati, ktere bi z obrestmi morala dežela v svojem času refundovati.

Financijelni vspah tacega arrangementa obstal bi toraj le v onej koristi, ki bi vsled neznatnega podaljšanja plačevanja neobrestljivega erarijalnega dolga v znesku 1,037.811 gl. 46 kr. in obrestij od obrestljivih posojil za deželo izviralo.

Ta korist pa je premalenkostna, da bi se zaradi

Kdo bi se temu laškemu „šarlatanu“ (čudodelniku) ne smejal?! — „Navduševali jih bomo (kako bo to šlo v nerazumljivim jeziku?) iz Vidma in Čevdata vun po vsih njih bivališčih, od Špetra do Tarčenta (odkjer je bogoslovec znani Trinko v Vidmu) po vsih dolinah pogorske Slavije; in tako se bodo vsi njeni prebivalci učili, da je koristno okleniti se Italije, ktera jih vse ima za svoje sinove (?) in zato jih ne bodo več po starem imenovali „Sklafts“, kar pomeni „sužnje“! (O kako milostljivo klepetanje!) „Italija je dobra (?) mati, ki smatra svoje sinove vse za enake (?) in kot takšne jih ona ljubi. (?) Tako se bode umevalo, kaj pomenite besede: „Slavia italiana“, ktera je sicer po izviru slovensko pokolenje, ali po občni izobraženosti je postalo italijansko!“ (Kolikor besed, toliko dejanskih nasprotij!)

(Dalje prih.)

nje poskušal razpor z državno upravo, ki bi razven tega v marsikterem oziru lahko deželi škodoval.

Ker se pa finančni odsek vendar ni mogel odtegniti upanju, da bode pri temeljiti razložitvi razsnovanega pravnega stališča ter istodobnem naglašnji gospodarstvene deželne bēde vendar mogoče doseči od državne uprave privolitve, da se minim na 15% določi, sklenil je predloge, ki smo jih že zadnjič objavili in so bili sprejeti soglasno.

I z k a z

o koncem let 1876 do 1880 rezultujočem vspehu vsled računskih sklepov, na ktere ga se poročilo sklicuje, nam kaže sledeče številke:

| Leto          | Zemljišni davek | Hišnonajemniški davek | Hišnorazredni davek | Pridobitna | Dohodnina | Skupaj  | 16%     |
|---------------|-----------------|-----------------------|---------------------|------------|-----------|---------|---------|
| goldinarjev   |                 |                       |                     |            |           |         |         |
| 1876          | 843287          | 148267                | 154905              | 116678     | 171357    | 1434494 | 229519  |
| 1877          | 852764          | 151744                | 159423              | 124750     | 181845    | 1470526 | 235285  |
| 1878          | 883533          | 156825                | 156337              | 124046     | 159961    | 1480702 | 236912  |
| 1879          | 854891          | 155225                | 155577              | 115383     | 132102    | 1413178 | 226108  |
| 1880          | 845919          | 162290                | 159006              | 122614     | 246045    | 1535874 | 245740  |
| Skupaj . . .  |                 |                       |                     |            |           | 7384774 | 1173564 |
| Povprek . . . |                 |                       |                     |            |           | 1466955 | 234713  |

### Interpelacija dr. Gregorčiča in tovarišev

do visoke c. kr. vlade o koroški cesti v Soški dolini izročena v seji Goriškega deželnega zbora dne 13. januarja t. l.

Visoka c. kr. vlada!

Iz Gorice in goriške dežele pelje le ena cesta na Koroško, namreč državna po Soški dolini. Ta cesta imela je nekdanj mnogo strmih klancev, ki so jo delali težavno in nevarno. Veliko teh klancev je že odpravljenih in drugi odpravili se bodo, kakor je upati, v nekaj letih. Visoka vlada pokazala je pri teh podjetjih svojo hvalevredno skrb za cesto po Soški dolini, in prebivalstvo jej je za to iz srca hvaležno.

In prav ta naklonjenost visoke vlade za popravljanje državnih cest na Goriškem napotila je podpisane, da obrnejo njeno pozornost na nekatere nedostatke na že popravljenih in ne še popravljenih krajih te ceste in na nek zadržek prostega prometa na tej cesti, ki izvira iz neke iznajdbe novejših časov.

Med Solkanom in Plavami je mesto, kteremu pravijo Dolga Njiva. Nekdanji klanec je zdaj odpravljen, cesta je bliže Soče in ravna. Ali nad cesto visi strm svet, kakor prej, in je zdaj celó presečen, da se je dobil prostor za cesto. Presečeni svet, ki se vzdiguje nad cesto, ni obraščen; zemlja in kamenje sta nakopičena, kakor gromada. Kadar pride dež, spira zemljo na cesto in jemlje skalam podlago, na kateri sloné. Potnik, ki gré ali se pelje mimo, je vedno v strahu, da zdaj pa zdaj se vtrga skala ter zvali na cesto, kjer ubije njega ali pa konja. In blagor mu, kdor pride mimo samo s strahom, ne da bi se mu kaj hudega pripetilo. Ali tako srečni niso bili goriški kupčevalci, ki so se pred dvema letoma vračali s Kanala v Gorico. Ko so prišli od Plavij k Dolgi Njivi, vdere se v resnici skala, ter zadene v voz, na kterem so sedeli. Vsi so bili več ali manj poškodovani, nekteri prav hudo, in le čuditi se je, da ni nikdo življenja zgubil. Tudi voz, ob kterega je skala udarila, bil je močno poškodovan. Velika je bila nezgoda, ki se je zgodila kupčevalcem; a še večja bi bila, ako bi bila zadela kterega visokega uradnika, ki služi državi, ali celó kakega uda presvitile cesarske hiše, ki so se tudi že vozili po tej cesti. Mnogokrat zvali se kamenje na cesto, ko po sreči ni nikogar zraven, in sicer v taki množini, da zavira promet na cesti in da je preteklo jesen v nekem takem slučaju morala celó c. kr. pošta, ki je prišla iz Gorice, vrniti se nazaj, ker ni mogla naprej, in je prišla potem v Tolmin še le opoldne namesto ob 7. uri zjutraj.

Ker preti tolika nevarnost iznad ceste, mislil bi človek, da je cesta na spodnji strani proti Soči toliko varnejša in trdnješe zavarovana. Ali moti se, kdor tako misli. Če tudi je na tem mestu mnogo kamenja, in se spušča svet nenavadno strmo proti Soči, vendar ni niti zidú ob dolenji strani ceste, marveč postavljeni so ob robu le kamni, ki so

dovolj oddaljeni drug od drugega in ki nikakor ne morejo zabraniti nesreče, ako se konj splaši ali voz prevrne. Trden zid ob vsem onem kosu ceste je neobhodno potreben v varstvo ljudi in živine. Jako nevaren je tudi oni kos ceste, ki se vleče od Ročinja do Platerja, kteremu pravijo Kapavišče. Na več mestih visijo nad cesto ali pa žugajo z visocih mest strašanske skale, ktere ne znajo samo žugati, ampak se večkrat tudi zavalijo na cesto, da promet ustavijo ali otežijo in tudi kterega ranijo ali ubijejo. Novejši in starejši časi vedó o tem veliko pripovedovati. Skoro pod vso cesto zijá pa globok propad celó do Soče.

(Konec prih.)

### Politični pregled.

V Ljubljani, 17. januarija.

#### Notranje dežele.

V štajarskem deželnem zboru stavl je poslanec Morré predlog na preskrbljenje kmetskih poslov na starost. Enako je vtemeljeval v českem deželnem zboru v seji 14. t. m. poslanec Herold sličen predlog. Dr. Herold opiral se je pri tem poglavitno na dve točki in sicer, da imajo na Nemškem tudi že tako postavó; in pa se od sedanjega veka, ki je z električno lučjo prosvitljen, smé zahtevati, da tudi za onemogle posle kaj stori. Ob tej priliki spravl se je dr. Herold, ki je, memogredé rečeno, še jako mlad, tudi čez ministerstvo poljedelstva, češ, da je nepotrebno, odveč in da se s tem ustava žali, če to ministerstvo še na dalje ostane, kajti kmetijske zadeva spadajo vendar pred vsem v področje deželnega zbora. Res bi bilo prav, ko bi se za stare in onemogle posle kaj storilo na stare dni, da bi jim ne bilo treba beračiti od hiše do hiše, kedar že več ne morejo delati. Ali kako? Sami nočejo zmerno živeti, kakor nekdanj, ampak vse gré za obleko in šnops! Najbrž vse ugibanje ne bode veliko pomagalo, dokler ne bode spremenilo se življenje ter postalo bolj krščansko.

Težišča, kamor se dandanes vsa Evropa nagiba, ni treba na Balkanu iskati. V Berlinu, sploh na Nemškem je tisto in Bismark je mož, ki ga določuje. Naši Madjari so nekaj časa mislili, da na prve gosli godejo, pa so se jako motili. Bismark je več nego enkrat prav določno rekel, da ne gré z njimi, naj bi z Rusi kaj pričeli. In še sedaj se nahajajo na Madjarskem politični mojstri-skaze, ki ne sprevidijo prepada, kteri široko pred Avstro-Ogersko zijá, če bi ravnala po njihovi politiki, ter bi se jim posrečilo z Rusi nas navskriž spraviti. Že sedaj bremena ne moremo prenašati, ko je vendar mir, kaj še le potem, naj bi se vojska začela in sicer toliko negotova s takim nasprotnikom! Naj bi bil pa izid, recimo, tudi srečen, kaj bi pač s tem pridobili? Dežele gotovo nobene, k večemu kako pičlo denarno povračilo, kdo pa povrne drugo škodo? Nikdo ne, in je tudi nikdo povrniti ne more. Daljnega pojasnovanja o tem gotovo ni treba; saj vsakdo vé, kaj je vojka in kako neskončno zló.

#### Vnanje države.

Kdo ima večjo notranjo veljavo, Avstrija ali Nemčija? To vprašanje usiljuje se opazovalcu političnega vremena sedaj, ko se je po streli v nemškem državnem zboru, tudi ondi precej zjasnilo. Ni še davno, ko so nemški časnikarji pisali, da nemški vojni minister Avstrije kot zaveznika ne obraja kaj prida, ker ima menda premalo trdne finance in preslabo armado. Mi smo že tedaj te dvome od prave strani osvetili. Finance in armada sta res glavna faktorja pri ocenjevanji kake države, toda prvi faktor pa še vendar ne. Najprva reč, na ktero se mora vsak ocenjevatelj držav ozirati, je njena notranja jasnost, notranja edinost ljudstev z državo. Ozrimo se nazaj za nekaj tednov v poslednje avstrijske delegacije. Ko so ondi Kaluoky, Tisza, Smolka in Bylandt povdarjali, da so časi nevarni, so avstrijski in ogerski delegatje brez razločka stanú, narodnosti, vere in političnega prepričanja vse kar od kraja dovolili. S tem so najlepše dokazali, da, če tudi se med seboj radi ravšamo, smo na zunaj vendar vsi za enega, eden za vse. Avstrija je toraj na znotraj krepka. Kako pa je v tem oziru z Nemčijo, z veliko državo, ktero sta Bismark in Moltke z železom in krvijo skitala? Slabo! Sam Bismark, mojster njeni, nima vere vánjo, da bi se mu obdržala. Saj ste slišali, da je Windhorstu očital, da zarad tega ne privoli sedemletne vojaške dōbe, ker se nadja s pomočjo zunanjih sovražčikov Hanoveransko kraljestvo zopet na noge postaviti. Windhorst je tako sumničenje z nevoljo zavrnil, pač pa je rekel, da se bodo dobili knezi in ljudstva, ki bodo Hanoveranski zopet na noge pomagali. To, kar je Windhorst imel pogum na glas povedati, mislili so si izvestno zastopniki vseh drugih nekdanj samostojnih nemških držav, ki so sedaj pod prusko „pickelhaubo“. S tem so v nemškem državnem zboru sami priznali, da je železo že rujavo, ki posamične države skupaj drži. Kdo je toraj boljši zaveznik? Na znotraj trdna in krepka, poleg tega odkritosrčna Avstrija ali